

ნასე ჩემსა თვალთა, რომ გუგუნი, რომა
 მელიდ დღადი და ურისის საშუალებით,
 ერთი კვირის ბანაკობის გამო იკრძა
 იმდენი თავსუფლება, რომ იქნა საბრ-
 და ერთის მოხმობის. ამისთანა მატყაობით
 ხშირად, მითხრეს ანაბრებებს.

თითონ ჩემსუფად საუცხოოდ იმე-
 ჯდა ამ წლებსა: შერბნ ანასოუხანს
 ღირის გლახსათა დასუთული კვირა
 ირავი იყისი, დავს, ტყვემდის სა-
 მკურნალო წლებს წყალობით, დავა-
 ვარ მკურნალო და მარად. ეს სოფელი
 ტყვემდისა დასაშუალოდ აღსაქმდ
 რად კოვრისათა კვირა გლახს მოკ-
 ვანობით. პირისმარ უნსუფად მრე-
 დასუთულებს ის ტყვე-წლებს და
 შიშა, რა შიშად მკურნალებს გასაძლ
 სიძლემ. ვაწრო გლახს, გუგუნი და
 ღობობის მითილად მუქმებისა და
 ფუტურის მებრუნებისა, მდინარე და-
 ღობობის ნაბრად, ისეთი მდღობა
 ვაქვანს, რომ იმდენი განიხილავდ
 მუ-
 და და, რაც უნდა გუგუნი ათა, მის
 შერობით, თავსე თმა აქვდება შიშით
 და თვალში სიკვდილი გუგუნი: ვა-
 გუნი გაუფრთხილებული სიბავი ცხინს
 გაქვანს უფსურდში გაქვანდნას. ამ
 საირს გლახს მუგუნი უნდა ადგეს სმ
 სხათ სხეურის საუფად.

დადამეს პირად, სრვ წყარობას,
 თვალ მიუქვანელი მითაა შექმული
 ზისი ტუთი. ამისა შესაბა შედგენს
 არს განყოფილებას: პირად არის
 ტანსაცმელის განსაჯელი, როგორც სა-
 ზოგადოდ ბანაკობას; მთავრ განყოფი-
 ლეში არის ერთი აუხი და იმაში ბა-
 ნაკობს გლახს გვი და ჭაბა, რასკვირ-
 ვლადი ცხელ ცხელ, აუხში მსკუტუ მუს-
 მთავრით თობსივე გვი, მკურნა შიშ-
 რად შედის და რაც ჩადის, წყადა ამ-
 დნად, რამდენი სუთის აუხისათვის სე-
 მისისა, მკურნა აუხა ამ ერთის მუც-
 არ არის და ბანაკ მოკვლეუდა ჯურ-
 ვანს მონუგას, როგორც მთავრობისა,
 აგრეთვე სსოფადობისა.

წელს სიბოთ დღით დასოფლებით
 25—30 გრადუსი რემო. უნდა იყოს.
 შუა-დღადან სადამობის აჯღებეს ცო-
 ტითა სიბოთ. სურნ გუგუნიდა აქვს,
 გრად ამის აქვე მდებარედა სურ-
 ნაკვსე არის სსეა სამი წყარო მუ-
 ნაკვლებს სიბოთით და გემოთად გან-
 სსეაქვებუდა, მკურნა ეს წლები გან-
 რებს უნსუფადოდ უფსურისათვის და
 ერთის დაძმებას. ერთი ამითანა სა-
 რმობილად ცხელად.

ამისა აუხი დღე და ღამ სასე-
 ვადობილად. თითოეულს უნდა ად-
 და იშორის წინად, ამ ხანაშია უთა-
 სობებს სდებებს, რომელიც ხშირად გა-
 დადის მსხუტე. წესისა და რიგის ამ-
 დნობა კიბად აქვანს. ჭვირ რომ მთა-
 ვლას, გრანბე, მისხინეს ეს სსმინელი შე-
 მისხივე უფრადობად დარბებს. ჭურ-
 დობად შედის ხვებს... ამ ქობაქვს ამ-
 ნისს მკურნადას იფელს გვიან თავსე
 თითო მსეთის მთელს სსმინის ქობად
 ვადაც ადგობობი გლახს გუგუნი არ-
 შიშობას. შუბრებებს თუ არს ამ ფულს
 სსეაქვებუდა არშობას, მურ თავისს სა-
 მქვს ცთავილად სოფის და არაფერს
 უფრადებს არ აქვს ამისა.

ცოტა წყით ამისა შესაბადან
 პეტრე ჭყმე სდგას სამი ხის შესაბა
 და თითვედ აუხსურნი იფეს; ირი
 ამითანა აუშენებთ უფსურსელს მთა-
 ვანს აფსხისს მთხელ შედამბებს და
 შედებ რუსის მართელობისაგან შე-
 მდობდა. ეს სსეაქვებ დროე თითო
 თვალვანად, მკურნა სრულად; თანხვე გუ-
 თსეში შემოკვებულად ტანტუბით; ერთს
 აქვს ჭყმინი, ჭყმი და იატო. მესამე

სასხად, ახალი შესაბა, სეო თვალვანს.
 ეს სახლი და იფესები, გარდა ერთისა
 თუ ირისა, გუგუნიდა აქვრს თავადს
 შიშად ანახანეს, ეს თავადი ამისაში მო-
 სულად ვადგობობის სეურს ანაგვირებს სა-
 დგებებს, თუ სსეა სსეა მასსაღამო.

ამქობირულს გუგუნი, ვადაც ადამისა,
 წელს დუხანებებს ამ ამისა აჯარით
 ადგას, რსხვად შედგობობად მთა-
 ვრობისათ, რომელსაც სსეა დაერთავს,
 მხოლოდ ამ შემთხვევაში, თუ განიხი-
 რი შემოქმედს აღმობინებს წლებსის სა-
 მკურნალო თვისებას, ადამისა, თან-
 სსეად ამ საირის განკურნებებს, წყ-
 ვანას თავისის სრუთად მცოდნე გვი,
 რომელსაც შემოქმედის შედგე წა-
 დგინას თავისა ახრის, სსეად ჯურ არს.
 ამ საყარე ჯურს არაფერი განკურნებებს
 არ არის. ამ სამკურნალო წლებს ვადაც
 წლებითი საის მსეთად შედისაჯღა
 აქვს. აქვრობას რომ მიუქვოს, გუ-
 ნადგეს და წესსებებს ჩამოკლებს, შე-
 მოსაჯღა ერთი თრად და ერთი სსეად
 იმეტეს.

მხვილი ღობა

ს.მ. მ.მ. (სამეგრელო, სე-
 ნაკის მხარე), ეს სოფელი სენაკის მხ-
 რის აღმოსავლეთით მდებარეობს ოც
 ეფრესელ ღობის მხარისაგან. აღო-
 სადეთით იფრის ნახევარზე ჩადის
 ტენისწყალი. ეკუთვნის ყინჩის საზო-
 ვადობისა და მდებარეობა მტკადა მთა-
 გორიანი და მაღალია აქვს. თითქმის
 ყველა სამეგრელოს სოფლებზე უფ-
 რი მაღლობს ადგილზე გაშენებული.
 აქეთობა სსეადა პატარა-პატარა ანკ-
 რი მდინარეებითა და წყაროებით. წყა-
 და აქ მტკადა კარვის თვისებითა. ირი
 უმთავრესი ქარი პკირს: ზენა და ქვე-
 ნა. პირველი, იმის თვისებისაგან,
 აგრეთვე გორდში სიძარდეს, მთა-
 გორე-კი სინორტის, მაგრამ პირველს უფ-
 რი მტკადა ვაქვანს აქვს გორდის პერ-
 ზე და ამიტომ აქ აგრეთვე იციან ნო-
 ტორი რა არის. მიწა უფსურს ნაყო-
 ფიერია, მაგრამ საუბედროდ ძლიერ
 ცოტა სანახ-სათესი ადგილები აქვს
 აქეთობებს.

გორდს, იმისი პავისა და გეოგრა-
 ფიკის მდებარეობის წყალობით,
 დიდი ხანია, რაც სამეგრელოს მთა-
 გორების ყურადღება მიუქვითა. ეს სო-
 ფელი თითქმის ყველა სამეგრელოს
 მთავრების საზრუნავსა სამყოფელი
 ყოფილა. მთავრების შემდეგ მტკადა
 დიდი ყურადღება მიაქცია ამ სოფელს
 თითო სამეგრელოს თავადმა ნიკო-
 ლაშვილ დავითის ძემ. ეს ოკი წელი
 წადი იქნება, რაც იმან შესანიშნავი
 სახსლე ააგო და მშენებირი ბაღი გა-
 აშენა. თვალა ნიკოლაშვილი თითქმის
 ყოველი წელიწადს ჩამობის პეტერ-
 ბურგიდამ და აქ სამ-რის თთვეს
 ატარებს. ასეთის დიდს კაცის მი-
 სახლობამ გორდში და იმისმა ხში-
 რად ყოფნამ აქ დიდი სიკეთე მოუ-
 ტანა გორდლებს, როგორც ნიე-
 თიერად, ისე წყობობილად, გორ-
 დი ცნლა მთელს ახლა-ამხლა
 სოფლებს შორის შემდგომულ სოფელად
 ითვლება. თანამად შევიკვირან ესთქეთ,
 რომ ხეობად აღნიშნულს გარემოებას
 ხელი რომ არ შეეწყო გორდლებსა
 თელს, დღეს ეს სოფელი ჩადიდებ არ
 ეფიერებოდა, რადგან სხვა წყარო შე-
 მოსაჯღისა აქ არ იმყოფება. იმ გვირი-
 სამუშაო საკვებები სასაბლოში, რომ-
 მელთაგანვედ გორდლებს კაცს შეე-
 დია, უსთყოფ იმას მიეცემა გასაკუ-
 თებლად.

წრფელს მისი უფანთოებულდობა

აქ ჩამობინდა მისის 12, მას აქე-
 თია აქა ბრძანება და ბეგრი სამუშაო
 საკვები აღმოაჩინა თავის მამულში.
 ყველზე უფროსი საქმე იყო სოფ-
 ლეობისათვის ტყეში მუშაობის ნება-
 რივე. ავერ სანი წელიწად იქნება,
 რაც ეს ნება არა ჰქონდათ გორდ-
 ლებს.

ამ დროს განმეობობაში მტკადა
 შესწუხდნენ სოფლები: სამუშაო
 საქმეს ევრა მოულობდნენ და
 ძალა-უნებურად იძულებული იყე-
 რნენ სხვა ადგილებში წასულიყენ
 ფულის საშოროდ, მაგალითად, ბა-
 თუმსა, ფოთისა და ბეგრან სხვა-
 ნად, ბათუმისა ანუ ფოთის პერი, მე-
 ტრედი ზავებულში, გორდელს კაცისა
 თვის საწამლავზე უარესად მოქმედებ-
 და. ბეგრან ფულის შოვნის მაგიერ
 თავისი სიმითვლიც დაკარგა.

გორში კომლია რიცხვი 260-მდე
 ადის. გორდს სხვა კინჩის საზოგა-
 დების სოფლებთან ერთად აქვს ერ-
 თი ერთ-კლასიანი სკოლა, რომელიც
 გორდს შოგულეს ადგილზე აშენე-
 ბული. 16 წელიწადი, რაც ეს სკო-
 ლა აქ არსებობს, ამ უკანასკნელს
 დროედ მოსალოდნელი სარგებო-
 ბა არ მოუტანია სოფლებებისათვის.
 მიზეზი იყო ყოველის კეთილის საქმის
 დამახშობი პარტიობა. დამტკე-
 ესათანავე საზოგადოების განაწინის
 სკოლის შესახებ ჩამოვდა დღე
 სოფლებ შორის. დავობდნენ იმაზე,
 თუ სად აეშენებინათ სკოლის შენა-
 ნად, გორდელს გორჩამო უნდადა,
 გორდელს—გორდში, დიდ—ღობა-
 ნელს—დიდ-ღობაში. ერთის სი-
 რამდენი სოფელიც იყო, იმ-
 დენ პარტიად—დაყო საზოგადო-
 ბა. ბოლოს როგორც იყო გორდ-
 ლებმა გადააპირბეს და სკოლაც გორ-
 დში აშენდა. მაგრამ ეს ერთხელ ატე-
 ხილი განხეთქილება მტკადა ვადაც
 აქ სკოლის მიმართ, მორჩინადმეცე-
 ნი არ უსწებდნენ არც სკოლასა და
 არც მასწავლებელს. რაც სკოლა
 დაარსდა, დღეს მეთვე მასწავლებელი
 აქ. მაგრამ სამეგრელოში ამ უკანა-
 სკნელს დროში დღითი დღე სკოლი-
 საში თანაგრძობა მატკადა სა-
 ზოგადობის მხრით; ეს იქიდანაცა
 ხნის, რომ წრფელს სკოლის შენა-
 ნად მშენებირად შედეთეს. დღითი დღე
 სკოლას მოყვარე ემტება. ეს გარე-
 მოება ვადაცეს იმდენს, რომ ძველ-
 ბური მტკადა სკოლისაში მთლიან-
 სობადა შემდგომ სკოლა თანა-
 გრძობასა და სიყვარულს დამახშო-
 რებს. იმედია ამის გამო თეთი სკო-
 ლაც შესაფერის ნაყოფს გამოიღებს.
 შეიძლება ისეც მოხდეს ამ მოკლე
 დროში, რომ ეს სკოლა ორ-კლასი-
 ნად გადაკეთდეს. ეს მით უფრო იმე-
 სასდებელია, რომ სოფლები მეთ-
 თი ღობებში არ არიან და ადგილად
 შეიძლება ორ-კლასიანის სკოლის
 შენახვას. თუ გული გულობს, ქადა
 ორის ხელით იქმევილა, ნათქვამია.

ა. ოფლაილი

აზრი

გოადე-შობასსა მწერლებზე.
 ჩვენ მწერალინი,—ამბობს გიუ-
 მოვასანი,—უფრო შესაბარისნი
 ვართ, ვიდრე შესაშურებელნი ბელ-
 სანი. მართლაც, ამა დაკვირდით,
 რით განიხილება მწერალი, ლიტერა-
 ტორი სხვებისაგან?
 მწერალს არც ერთი გრძობა არა
 აქვს მარტივი, სადა. ყოველივე, რა-

საც ჰყვანს, იმისი სიბარული, სი-
 ტკობა, სიწარე—ყოველივე ერთის
 თვალის დახამხამებაში გადაქცევა
 ხოლმე სანად დაკვირვებისა. მწერ-
 ლი თავისად უნებურად მოჰყვება და
 სსეაქვს და ავირდება ყველაფერს,
 კაცის გულსაც, სხესაც, მიზერა-
 მოხრასაც, ღაბარაკის კოლოსაც. რაც
 უნდა დაინახოს, უნდა ყველაფრის
 მიზეზი მოსძებნოს, არ შემუდობან არც
 გულით მიეცეს რასმე, არც შეჰკვი-
 როს გულ-წრფელად; არც აკოლოს
 ირზე ატყობენ. არ შემუდობან ხე-
 დი გასძვას უნაგარიშოდ, უსზროდ,
 დაუფრტკებლივ.

თუ იტანება, სსეაქვს თავის
 ტანჯვასა და იხსომებს, არ დამევიწყ-
 რად, როგორც ეტყობოდა. დამ-
 რუნდა, ესთქეთ, სასულაო დამ, სა-
 ცა შავს მიწის მიბარას ის, ვინც
 უფიერდესთვი იყო იმისთვის. მარ-
 დი და ამასა ჰეტიობის: უსწავარი კაცი
 ვარ. ასე მეგონა, რომ სსეაქვს და
 მათროგო. იფიქრებს ამას და მოი-
 გონებს ყოველსავე დაწერილობით:
 იმითაც, ვინც დაესწრნენ დასოფლი-
 ბას; იმითაც, ვინც უფლოთა და ფა-
 რისელობით ჰღერის ტრემლებს და
 ვინ იცის კიდევ რას არ ამქცევა უფ-
 რადობებს. არტისტიკით აქვს და
 იხსომებს: აი ამა-დამ მიხუტებულს
 ხელში ბავშვი ექვრა და ისე იფერდა
 პირფარასა; როცა ცხვარს მოეცნა
 ნივრით, მაღმა ვადაცვირბანს წი-
 ნაო; ავარდება სინათლის სვეტიცა,
 რომელიც შემომდგარიყო ეკლესიის
 უნაგარიშოდ, ბაღდაბინიცა, შავად შე-
 მობილი მიეჭრებოდა, კუმის საშე-
 ბაც საფლავში—ერთის სიტყვით, ბე-
 რი იმისთანა რამ, რაც ფიქრად არ
 მოუფიქრდა სადა კაცს, გულითა და
 სულით შეჰგობობის გლოვითა და
 მსუხარებოთ.

მწერლობა-ი ყოველივე ეს დანი-
 ა, შერბნა და დისხობა კიდევ
 დაისობას ძალა-უნებურად, მხოლოდ
 იმტკადა რომ ლიტერატორია. იმისი
 გონება ისეა მოწყობილი, რომ თით-
 ქო სარგება, რაცც შიგ ჩაუხუნდა,
 უკანვე იხედავს, ჰკირის შიგა. მწე-
 რალს თითქო ორი სული და გული
 აქვსო. ერთი სული იმას სცილობს,
 რომ ახსნას, ვიგონს მცირედი დღე-
 რა-კი მთავრ სულისა და გულისა.
 ბუნებას ხედავს თითქო მხოლოდ
 ის ურეუბნობა, რომ თავისცა და
 სხვისი თავიც გამოაჩინოს; თითქო
 იმტკადა არის განჭირდი, რომ თვალ-
 ყური აღვეროს თავის გრძობასა და
 დღესას, მოქმედებასა და საქციელს,
 თვალ-ყური უდგონ, თუ უფრო ინი-
 ძე, რა გვარად უყვარს, თუ ეჭვობს
 და იტანება, როგორა ფიქრობს და
 როგორ იტანება. თავის დღეში არ
 შეუძლიან არ იფიქროს, არ იყლოს და
 იძირდოს ისე, როგორც სხვანი ფი-
 რობენ, სწუნან, დარდობენ, ესე იგი,
 გულ-წრფელად, სადა, ისე რომ ია-
 ვისი თავს ანგარიშს არ აძლევდეს, არ
 ავირდებოდეს, თავის გულში ხელს არ
 ურევეს; ვიხარებს, ბაღა იფიქროს,
 რად გვიხარებო; ტირილი მოუფიქრებს,
 ბაღა დაეძმებეს, რად ეტირებო.

როცა ღაბარაკობს, გეგონებთ,
 იტანება და იღმებობა. ასე იმტკადა
 ჰგონია კაცს, რომ აზრი მწერალისა
 ვართ, ვიდრე შესაშურებელნი ბელ-
 სანი. მართლაც, ამა დაკვირდით,
 რით განიხილება მწერალი, ლიტერა-
 ტორი სხვებისაგან?
 მწერალს არც ერთი გრძობა არა
 აქვს მარტივი, სადა. ყოველივე, რა-

გაგონილი, რაც იცის, რასაც მოუხ-
 და მეკობრებასა და ნათესაებს. ყე-
 ლაფერს ამტკადას დაუფრდებოდა,
 სსეაქვდა; თვალ-წინ გაგვიშლის იმით
 გულსა-კი, ვინც უყვარს, ან ჰყე-
 რილობს. თან ყველაფრის ანეიდებს კი-
 დეც, რათა გააძლიეროს ყველქტი,
 რადგან იმას სხვა არავის დარდი არა
 აქვს, თავისი თხზულების და ქმნილ-
 ვის მიტყის.

როცა, ესთქეთ, ქალი უყვარს,
 ისე უყვარდება და სსეაქვს, თითქო
 ანატომი გვაშას სკრის და სინ-
 ვაჯის სამკურნალოშია. ყოველსა-
 ვე, რასაც იმის მიერ შეყვარებუ-
 ლი ქალი ამბობს, ან აკეთებს,
 მწერალი სწონავს მისხლობით იმ
 პაუწინა დაკვირვების სასწარმელს,
 რომელიც მუდამ გულში თან დაქვს,
 და მერე ასე აწინააღმდეგე და დრო-
 ნილს ყოველსავე, თავ-თავის დარ-
 სებისაგან, არჩებს. თუ იმისი მოყე-
 რული ქალი კისრზე მოეგვია დაუ-
 ფიქრებლივ, ნებთი გაჯავრებული,
 მწერალი ჰეტიობს, უდაგილო ხომ
 არ იყო ქალის მხრით ასეთი გატე-
 ცებაო, ძლიერი იყო თუ არაო. თუ
 შენიშნა, რომ ცრუ და ტუტული გატე-
 ცება იყოო, შეუბრალდელად გა-
 კისვება, საშინელი მსუჯერა დასდებ.
 მწერალი არტისტიკ არის, მათე-
 რებელიც; თავის დღეში მარტო არა
 ტრისტის როლს არ იტარებს, რო-
 გორც გულ-უფრეობი კაცი სხა-
 დან ხოლმე. ყოველივე იმის გარშე-
 მით თითქო შუშის კილაბანშია და-
 მალული: კაცთა გულიცა, მოქმედ-
 ბანაც, საიდუმლო სურვილიც. მწე-
 რალი საკუთრების სენით არის
 შეპარობილი. ეს ის სენია, რომ იმისი
 გონება თითქო ორად არის გაიყო-
 ლი. ამიტომ თავისი თავისთვის-კი
 მწერალი საშინელი, მუდამ მღელე-
 რე, როული, თვალმაშინებელი არ-
 სება. ისეთი მტკადა მგანობობარე,
 რომ ტყე-ვადაცვირბანს კაცსა ჰგავს,
 ისეთს კაცს, რომელსაც ამის გამო
 მცირე ხანსა სსეაქვდად უნდა...

წერალი ამბები

ვალიდანს ერთს დატყვილს წე-
 რალში გამოეცხვად თანხობას, რომ
 პრესადანს განსაჯობასს კვისრე-
 ლობო შეერთებულ შეტყვის პრესა-
 დესტი ამ წერალში აცხვავს, რომ ა-
 ტყვის-ცხვით უნდა გუგუნილად სოფ-
 ლე მომუშავეთ და ხელსაწინა ინტე-
 რესისა, თუ მშობილად; და მუშაობს
 მფარველად გესურს, უფროსი დანე-
 კვლავსად ამისი ის არის, რომ ჩვენს
 ქვეყანაში სსეა მუშაობა ეს შეეწონა
 და სხვათა შემოსევა ვადაცვირბანს
 ასეთის მოქმედებებს, უსაქმად დაწე-
 ნილს, შედგე იძულებული არანს იმ-
 დესი ფსის დაკავშირებულნი, რამდენიც
 არ კვითობთ.

გერმანიის სოციალისტებმა დადეს
 მოადრეგას და ჭედაცში არანს თურ-
 მე გესტავაის სამრეწველო ოლქებში.
 სტეტიმრის პირველს რინცეგეში დიდ-
 მად ეგ შემდობარეუბა „სოციალ-დემოკ-
 რატისა“, რომელიც შეეცდარება ატე-
 ვება, დაარტყოს თურქი. სოციალისტის
 სოფლებში დაურტყვანთ წითელი დრო-
 შები სარეკლამაციო-სეკარწერისათ.
 — ვლექტორანის სინათლის ქმნობ-
 ბენ ამ ქადა დადნობის უტყობს გან-
 სათავსადგე. მოწყობილობა ამ სინათ-
 ლისა ტელს ქვედადნას აქვს მიეუთე-

